

Novi šematizam

Antun Jarm (priređio), *Šematizam biskupije Đakovačke ili Bosanske i Srijemske 1999./2000.*, Đakovo 2000., 320 str.

Biskupijski šematizam Đakovačke ili Bosanske i Srijemske biskupije, zaključen 31. prosinca 2000. godine, obiluje brojnim informacijama, činjenicama i podacima koji mogu biti zanimljivi i široj javnosti, a korisni znanstvenicima i istraživačima općenito.

Biskupija ima 16 dekanata i 178 župa. 23 župe nemaju svoga župnika u mjestu, već njima upravlja susjedni župnik ili župni vikar. Od 155 župnika 143 su dijecezanski svećenici, a 12 redovnici, od 24 župna vikara (kapelana) 13 su dijecezanski svećenici, a 11 redovnici. U biskupiji postoje 264 filijalna mjesta, od kojih u 93 filijale nema nikakvog bogoslužnog mjesta (crkve, kapele, prostorije). Biskupija ima 232 dijecezanska svećenika. Od ukupno 342 vjeroučitelja u osnovnim i srednjim školama njih 123 su svećenici, 185 su laici i laikinje i 34 redovnice. Na području biskupije živi (oko) 467.573 katolika. 178 župnih crkava ima površinu od 65.380 četvornih metara, dok površina svih filijalnih crkava iznosi 24.093 metara četvornih, vjeronaučnih dvorana 13.368 metara četvornih, župnih kuća (s gospodarskim i drugim prostorijama) 45.824 metara četvornih. U knjizi se donose statistički podaci o broju krštenih, vjenčanih i umrlih za svaku župu za 1998. i 1999. godinu. Prema tim podacima u cijeloj su biskupiji krštene 1998. godine 6.694 osobe, a iste je godine umrlo 6.147 osoba, što znači da je porast bio tek 547 osoba, slična je situacija i 1999. godine kada je kršteno 6.830, a umrlo 6.379 osoba, tj. pozitivni saldo bio je 451 osoba.

Držim također zanimljivim podatke da je u 178 župa zajedno s njihovim filijalama prije srpskog osvajačkog rata bilo 789 zvona, u ratu je uništeno 112 zvona; nakon rata nabavljeno je 41 zvono, prema tome, 1999. bilo je ukupno 718 zvona, tj. sada je 71 zvono manje nego prije početka srpskog-osvajačkog rata. U ratu (1991.-1997.) je potpuno razoreno 25 crkava, teško oštećeno 46, manje oštećeno 67, tj. ukupno je oštećeno 138 crkava. Broj potpuno razorenih crkvenih objekata u biskupiji je 281, teško oštećenih 154, manje oštećenih 144, tj. ukupno je oštećeno 579 crkvenih objekata.

Posebice je važna tablica pregleda kretanja broja katolika u srijemskim župama (sada SRJ), tj. na području Srijemskomitrovačkoga, Petrovaradinskoga i Zemunškoga dekanata od 1898. do 1999. godine. Godine 1898. bilo je u tamošnjim župama 66.949 katolika i njihov broj je od tada rastao: 82.920 (1911.); 85.545

(1928.); 91.542 (1939.), nakon toga, broj se katolika počinje umanjivati te ih ima 63.611 (1963.); 36.677 (1991), 21.528 (1995.) i 27.941 (1999.) godine. Prema tome, 1999. godine broj katolika je manji za 39.008 u odnosu na 1898. godinu, a od najvećega broja katolika 1939. godine sada ih je manje za 63.611.

Osim ovih statističkih podataka u *Šematizmu* se nalaze i brojni drugi pregledi i podaci, kao: popis crkvenih odlikovanika, podaci o župama, filijalama, crkvama - njihovim svetačkim naslovnicima, tj. crkvenim godovima, vremenu gradnje crkve, vjeronaučne dvorane, projektantima crkava, grobljima, broju vjernika i drugih, vojnim kapelanijama, djelovanju Caritasa, dječjim vrtićima, centrima i domovima. Posebna pozornost posvećena je svećenicima (abecedni popis s njihovim JMBG brojevima), pregled svećenika po starosnoj dobi: dvojica najstarijih su rođena 1912., a četvorica najmlađih 1976. godine, k tomu se nalaze i podaci o rođenju te župi rođenja. Zatim se donosi i pregled svećenika po godinama ređenja, najstariji je ređen 1936., a sedmorica najmlađih 2000. godine. Tu su i adrese svećenika, podaci kada slave imendane, podaci o redovnicima i redovnicama u biskupiji, popisi svih vjeroučitelja i njihovim adresama. Iz pregleda o vjeronaučnim dvoranama po župama evidentno je da od 178 župa njih 70 nema vjeronaučne dvorane. Zanimljiv je i pregled redosljeda godina gradnje župnih crkava i stanova, filijalnih crkava i vjeronaučnih dvorana. Jedna je župna crkva iz 13., tri iz 14., pedeset pet iz 18., šezdeset četiri iz 19. i četrdeset devet iz 20. stoljeća. Najstarija filijalna crkva je iz 11. stoljeća, a većina njih, (šezdeset tri) građene su u 19. i (devedeset pet) u 20. stoljeću. Najveći broj župnih stanova (100) sagrađen je u 20. stoljeću. Također i sve vjeronaučne dvorane, njih 108, sagrađene su u 20. stoljeću. Osim spomenutih statističkih podataka i pregleda nalaze se i drugi važni podaci, kao popis studenata teologije u Đakovu, kojih u akademskoj 2000./2001. godini ima 129, popis sjemeništaraca (gimnazijalaca), pregled ekonomskih i pastoralnih vijeća u župama i filijalama, popis članova Druge biskupijske sinode, popis zaposlenika u središnjim biskupijskim ustanovama, itd. Na kraju knjige nalazi se kazalo osobnih imena.

Knjiga na koju smo se sažeto osvrnuli, može se ocijeniti, pravim vrelom najrazličitijih (statističkih) podataka i pregleda Đakovačke ili Bosanske i Srijemske biskupije. Svojom metodologijom, kao i određenom sveobuhvatnošću, ovaj *Šematizam* razlikuje se od brojnih dosadašnjih biskupijskih šematizama Crkve u Hrvata, štoviše, mogao bi biti uzorom i drugim biskupijama u priređivanju svojih šematizama. Ovaj *Šematizam* će nedvojbeno imati istaknuto

mjesto za buduća povijesna istraživanja, ne samo crkvene nego i nacionalne povijesti Crkve u Hrvata i hrvatskoga naroda.

Marko Babić